

V Bruseli 2. 6. 2021
C(2021) 4019 final

STANOVISKO KOMISIE

z 2. 6. 2021

**o uvoľnení zmrazených finančných prostriedkov podľa nariadenia Rady (EÚ) č.
224/2014**

STANOVISKO KOMISIE

z 2. 6. 2021

o uvoľnení zmrazených finančných prostriedkov podľa nariadenia Rady (EÚ) č. 224/2014

Žiadosť o stanovisko

Európska komisia (ďalej len „Komisia“) ako strážkyňa zmlúv monitoruje vykonávanie práva Únie členskými štátmi pod kontrolou Súdneho dvora Európskej únie¹.

V kontexte reštriktívnych opatrení prijatých podľa článku 215 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) môžu príslušné vnútroštátne orgány členských štátov požiadať Komisiu, aby poskytla názory na uplatňovanie osobitných ustanovení príslušných právnych aktov alebo aby poskytla usmernenia týkajúce sa ich vykonávania. Príslušné vnútroštátne orgány môžu takisto požiadať Komisiu, aby poskytla usmernenia týkajúce sa výkladu samotného článku 215 ZFEÚ.

Komisii bola od príslušného vnútroštátneho orgánu členského štátu doručená žiadosť o stanovisko k žiadosti o uvoľnenie zmrazených finančných prostriedkov prostredníctvom vymáhania finančnej záruky na základe nariadenia Rady (EÚ) č. 224/2014 (ďalej len „nariadenie“)².

Súvislosti

V článku 5 ods. 1 nariadenia sa ukladá zmrazenie aktív týkajúce sa všetkých finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov, ktoré patria akejkoľvek osobe, subjektu alebo orgánu (ďalej len „označená osoba“), ktoré sú uvedené v prílohe I k nariadeniu, alebo ktoré tieto osoby, subjekty alebo orgány vlastní, majú v držbe alebo kontrolujú³. Okrem toho sa v článku 5 ods. 2 nariadenia zakazuje hospodárskym subjektom EÚ priamo alebo nepriamo sprístupniť finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje akejkoľvek označenej osobe uvedenej v prílohe I k nariadeniu alebo v jej prospech⁴.

Na druhej strane, podľa článku 9 nariadenia a odchylné od článku 5 nariadenia, ak je platba, ktorú uskutočnila označená osoba, splatná na základe zmluvy alebo dohody, ktorú označená osoba uzavrela, alebo záväzku, ktorý označenej osobe vznikol pred dátumom jej zaradenia do zoznamu, môže príslušný vnútroštátny orgán za podmienok, ktoré uzná za vhodné, povoliť uvoľnenie určitých zmrazených finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov za predpokladu, že sú splnené určité podmienky⁵.

¹ Podľa zmlúv môže právne záväzný výklad práva Únie poskytovať len Súdny dvor Európskej únie.

² Nariadenie Rady (EÚ) č. 224/2014 z 10. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Stredoafrickej republike (Ú. v. EÚ L 70, 11.3.2014, s. 1).

³ Článok 5 ods. 1 nariadenia znie takto: „Zmrazujú sa všetky finančné prostriedky a hospodárske zdroje, ktoré patria akejkoľvek fyzickej alebo právnickej osobe, subjektu alebo orgánu uvedeným v prílohe I, alebo ktoré tieto osoby, subjekty alebo orgány vlastní, majú v držbe alebo kontrolujú.“

⁴ Článok 5 ods. 2 nariadenia znie takto: „Žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje sa priamo ani nepriamo nesprístupnia žiadnej fyzickej alebo právnickej osobe, subjektu alebo orgánu uvedeným v prílohe I alebo v ich prospech.“

⁵ Článok 9 nariadenia znie takto: „Odchylné od článku 5 a za predpokladu, že platba, ktorú uskutočnila fyzická alebo právnická osoba, subjekt alebo orgán uvedené v prílohe I, je splatná na základe zmluvy alebo dohody, ktoré dotknutá fyzická alebo právnická osoba, subjekt alebo orgán uzavreli, alebo záväzku, ktorý dotknutým osobám, subjektom alebo orgánom vznikol pred dátumom, kedy tieto osoby,

Žiadosť príslušného vnútroštátneho orgánu o vypracovanie stanoviska sa týka žiadosti finančnej inštitúcie založenej v EÚ o zrušenie zmrazenia určitých finančných prostriedkov označenej osoby s cieľom vymôcť záruku, ktorú táto osoba poskytla danej finančnej inštitúcii. Predmetná dohoda o záruke bola uzavretá ešte pred zaradením označenej osoby do zoznamu.

Príslušný vnútroštátny orgán v podstate kladie tieto otázky:

1. Znamená formulácia „platba, ktorú uskutočnila fyzická alebo právnická osoba, subjekt alebo orgán uvedené v prílohe I, je splatná na základe zmluvy alebo dohody (...)“ v článku 9 nariadenia, že takúto platbu môže uskutočniť len samotná označená osoba, a teda na dobrovoľnom základe?
2. Ak sa dotknutá zmluvná strana alebo dotknutá tretia strana dovoľáva výnimky týkajúcej sa platby, ktorú uskutočňuje označená osoba na základe zmluvy alebo dohody, musí táto zmluvná alebo tretia strana preukázať, že označená osoba dala svoj súhlas na uskutočnenie platby?
3. Vzťahuje sa článok 9 nariadenia aj na (nútené) uskutočnenie platby dotknutou zmluvnou alebo treťou stranou? Vzťahuje sa tento výklad aj na vymáhanie finančných záruk finančnou inštitúciou, pretože označená osoba, ktorá je dlžníkom, už nespláca svoj úver tejto finančnej inštitúcii?
  - 3.1. Môže v takomto prípade súdny, administratívny alebo arbitrážny rozsudok alebo rozhodnutie vydané po zaradení označenej osoby do zoznamu umožniť vymáhanie platby bez ohľadu na súhlas označenej osoby?
  - 3.2. Je v prípade neexistencie takéhoto súhlasu príslušný vnútroštátny orgán zodpovedný za overenie platnosti a rozsahu zmluvných alebo iných záväzkov, ktoré vznikli pred zaradením označenej osoby do zoznamu?
  - 3.3. Ak áno, ako by mal príslušný vnútroštátny orgán zosúladiť vlastnícke právo označenej osoby a vlastnícke právo neoznačenej dotknutej zmluvnej alebo tretej strany?

Právne posúdenie:

Príslušný vnútroštátny orgán chce v podstate vedieť, či neoznačená protistrana, finančná inštitúcia založená v EÚ, môže vo vzťahu k zmrazeným aktívam označenej osoby vymôcť záruku stanovenú v zmluve uzavretej označenou osobou ako ručiteľom pred jej zaradením do zoznamu v prílohe I k nariadeniu a či je na tento účel potrebný súhlas takejto osoby. Príslušný vnútroštátny orgán sa ďalej pýta, či bez ohľadu na súhlas označenej osoby môže ako dôvod na vymáhanie záruky slúžiť súdny, administratívny alebo arbitrážny rozsudok alebo rozhodnutie vydané po jej zaradení do zoznamu. Príslušný vnútroštátny orgán sa napokon pýta, či v prípade neexistencie takéhoto rozhodnutia môže príslušný vnútroštátny orgán samostatne rozhodnúť, či sa má záruka vymáhať, a ak áno, na základe akých okolností.

Zmrazenie aktív osoby nemá represívny účel a nepredstavuje konfiškáciu. Cieľom takéhoto opatrenia je zabrániť označenej osobe v tom, aby mala voľný prístup k svojim aktívam a využívala ich na účely, ktoré viedli k jej označeniu. V rozsahu, v akom zmrazenie aktív

---

subjekty alebo orgány boli označené Bezpečnostnou radou OSN, môžu príslušné orgány členských štátov za podmienok, ktoré uznajú za vhodné, povoliť uvoľnenie určitých zmrazených finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov za predpokladu, že dotknutý príslušný orgán určil, že:

a) finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje sa použijú na platbu, ktorú uskutočnia osoby, subjekty alebo orgány uvedené v prílohe I;

b) platba nie je v rozpore s článkom 5 ods. 2 a

c) príslušný členský štát oznámil sankčnému výboru svoj zámer udeliť povolenie desať pracovných dní vopred.“

zahŕňa obmedzenie základného práva označenej osoby vlastníť majetok, ako sa zaručuje v článku 17 Charty základných práv EÚ, musí byť primerané. Musí sa tiež v čo najväčšej miere vyhnúť zásahom do práv tretích strán.

Z týchto dôvodov obsahujú nariadenia EÚ, ktorými sa ukladá zmrazenie aktív, aj sériu výnimiek⁶ zameraných na umožnenie určitého použitia zmrazených aktív, ktoré zákonodarca považuje za zákonné a vhodné. Niektoré z týchto výnimiek podliehajú predchádzajúcemu udeleniu povolenia príslušného vnútroštátneho orgánu, a ako také patria do kategórie odchýlok. Jedna takáto odchýlka je zakotvená v článku 9 nariadenia.

Jej účelom je umožniť uplatňovanie legitímnych práv neoznačených tretích strán podľa súkromného práva tým, že sa označeným osobám povolí plniť si svoje povinnosti a uskutočniť platbu splatnú tretej strane. Odchýlka podľa článku 9 nariadenia si vyžaduje splnenie súboru kumulatívnych podmienok, a to:

1. platba, ktorú uskutočňuje označená osoba, je splatná na základe zmluvy alebo dohody, ktoré označená osoba uzavrela, alebo na základe záväzku, ktorý označenej osobe vznikol;
2. označená osoba uzavrela zmluvu alebo dohodu alebo označenej osobe vznikol záväzok pred jej zaradením do zoznamu;
3. príslušný vnútroštátny orgán zistil, že:
  - a) platbu uskutočňuje označená osoba uvedená v prílohe I k nariadeniu;
  - b) platba nie je v rozpore s článkom 5 ods. 2 nariadenia;
  - c) členský štát, ktorého príslušný vnútroštátny orgán sa zaoberá žiadosťou o schválenie, oznámil príslušnému sankčnému výboru Organizácie Spojených národov svoj zámer udeliť povolenie desať pracovných dní vopred.

Podľa názoru Komisie **splnenie nároku na záruku predstavuje platbu v zmysle článku 9 nariadenia**, keďže pre označenú osobu to v konečnom dôsledku znamená zaplatenie zaručenej sumy neoznačenej protistrane – finančnej inštitúcii založenej v EÚ.

Príslušný vnútroštátny orgán sa okrem toho pýta, či podmienka uvedená v článku 9 písm. a) nariadenia, a to, že platbu uskutočňuje označená osoba, znamená, že platba sa uskutočňuje dobrovoľne (t. j. na základe súhlasu označenej osoby), alebo či platbu možno vymáhať aj na základe zmluvných dôvodov.

Po prvé, v článku 9 písm. a) nariadenia sa takéto rozlíšenie nestanovuje. Po druhé, reštriktívny výklad článku 9 písm. a) nariadenia, podľa ktorého by označená osoba dobrovoľne uskutočnila splatnú platbu len na základe predchádzajúcej zmluvy alebo záväzku, nie je v súlade s účelom článku 9 nariadenia. Účelom tohto ustanovenia nie je len umožniť označenej osobe, aby si plnila existujúce zmluvné záväzky alebo povinnosti, ale aj umožniť neoznačeným osobám uplatňovanie existujúcich (zmluvných) práv. Po tretie, takýto reštriktívny výklad by podmienil plnenie záväzkov vyplývajúcich z existujúcich zmlúv súhlasom jednej strany, v tomto konkrétnom prípade označenej osoby. Tento výklad sa nezdá opodstatnený vzhľadom na literu a ducha nariadenia a mohol by predstavovať neodôvodnený a neprimeraný zásah do práv druhej zmluvnej strany (t. j. finančnej inštitúcie založenej v EÚ).

---

⁶ Výnimky zo sankcií EÚ majú zvyčajne formu odchýlok alebo oslobodení. Odchýlky znamenajú, že obmedzená (zakázaná) činnosť sa môže vykonávať až po tom, ako príslušný vnútroštátny orgán udeli povolenie. Oslobodenia znamenajú, že obmedzenie sa neuplatňuje, ak sa účel činnosti zhoduje s rozsahom pôsobnosti oslobodenia; v dôsledku toho môžu osoby, na ktoré sa vzťahuje oslobodenie, vykonať predmetnú činnosť bez zbytočného odkladu.

Komisia sa preto domnieva, že článok 9 písm. a) nariadenia si vyžaduje širší výklad. Účelom tohto článku by malo byť umožniť uskutočnenie platby na základe zmluvy, ktorú uzavrela označená osoba, alebo na základe záväzku, ktorý označenej osobe vznikol pred jej zaradením do zoznamu, a nie podmieniť ho súhlasom označenej osoby. Toto chápanie potvrdzujú vnútroštátne postupy členských štátov EÚ, ktoré podľa všetkého podporujú tento výklad, ako ukazujú najlepšie postupy EÚ na účinné vykonávanie reštriktívnych opatrení („najlepšie postupy“). V najlepších postupoch sa uvádza, že je aj na zainteresovaných stranách, nielen na označenej osobe, aby požiadali o vydanie povolenia na prístup k zmrazeným finančným prostriedkom alebo hospodárskym zdrojom v súlade s vnútroštátnymi postupmi⁷.

Súhlas označenej osoby preto nie je nevyhnutnou podmienkou na uskutočnenie platby na účely splnenia záruky. Rozhodnutie o tom, či v konečnom dôsledku vymôcť alebo nevymôcť predmetnú záruku, preto možno voči označenej osobe aj vymôcť.

Uskutočnenie platby na účely splnenia záruky môže byť napríklad odôvodnené na základe súdneho, administratívneho alebo arbitrážneho rozsudku alebo rozhodnutia voči označenej osobe.

Samotná skutočnosť, že záruka by sa mohla vymáhať bez ohľadu na súhlas označenej osoby by sa nemala vnímať ako neprimeraný zásah do jej práv a záujmov. Ak nie sú splnené finančné záväzky stanovené v uplatniteľnom zmluvnom rámci, samotná povaha záruky vedie k jej aktivácii, a tým aj k jej vymáhaniu. Táto skutočnosť je nezávislá od faktu, že na označenú osobu sa vzťahujú reštriktívne opatrenia, a tento fakt ju teda nijako neovplyvňuje.

Ako sa predpokladalo, pred udelením povolenia na uvoľnenie zmrazených finančných prostriedkov na účely splnenia záruky **musí príslušný vnútroštátny orgán takisto zistiť**, či sú splnené ostatné podmienky na základe článku 9 nariadenia, a to predovšetkým, **či je daná platba splatná na základe zmluvy alebo dohody, ktoré označená osoba uzavrela, alebo na základe záväzku, ktorý označenej osobe vznikol pred jej zaradením do zoznamu. Inými slovami, malo by sa stanoviť, či sú splnené zmluvné podmienky na vymáhanie záruky.**

Toto posúdenie uľahčí súdny, administratívny alebo arbitrážny rozsudok alebo rozhodnutie, ktorým sa uzná právo neoznačeného subjektu uplatniť záruku na základe existujúceho zmluvného záväzku. Podľa názoru Komisie však nariadenie splnomocňuje príslušný vnútroštátny orgán, aby rozhodol, či udelí povolenie aj v prípade, že takéto vyhlásenie neexistuje, a to na základe všetkých skutkových a právnych okolností, ktoré má k dispozícii, vrátane prípadných stanovísk označenej osoby.

Zdá sa, že ide o prax na vnútroštátnej úrovni, ako sa uvádza v najlepších postupoch, z ktorých vyplýva, že označená osoba by mala byť o takýchto žiadostiach v čo najväčšej miere informovaná a že na určenie platnosti nárokov voči označenej osobe sa naďalej uplatňujú bežné postupy. Z najlepších postupov takisto vyplýva, že je na príslušných vnútroštátnych orgánoch, aby „*zohľadnili dôkazy predložené veriteľom a označenou osobou alebo subjektom s cieľom zistiť, či existuje právna povinnosť (vyplývajúca zo zmluvy alebo ustanovená zákonom) poskytnúť finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje*“⁸. Príslušný vnútroštátny orgán môže navyše okrem iného zväžiť „*vlastnícke právo tak označenej osoby alebo subjektu a neoznačenej osoby alebo subjektu vo vzťahu k zmluvám, ktoré navzájom uzavreli pred označením, pričom konajú v súlade literou a duchom nariadenia*“⁹.

⁷ Najlepšie postupy EÚ na účinné vykonávanie reštriktívnych opatrení (8519/18): <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8519-2018-INIT/sk/pdf>, odsek 82.

⁸ Tamže.

⁹ Najlepšie postupy EÚ, odsek 76.

Pokiaľ ide o ostatné podmienky stanovené v článku 9 nariadenia, Komisia zastáva názor, že sú splnené. Po prvé, povinnosť splniť nárok na záruku vyplýva zo zmluvy medzi označenou osobou a žiadajúcou finančnou inštitúciou založenou v EÚ. Po druhé, zmluvné strany uzatvorili zmluvu pred zaradením označenej osoby do zoznamu v prílohe I k nariadeniu. A napokon, vyplatenie záruky by bolo v prospech finančnej inštitúcie založenej v EÚ, ktorá nie je uvedená v prílohe I k nariadeniu [podľa článku 9 písm. b) nariadenia].

Ak má príslušný vnútroštátny orgán v úmysle udeliť povolenie na uvoľnenie príslušných finančných prostriedkov, Komisia pripomína, že príslušný sankčný výbor Organizácie Spojených národov musí byť informovaný desať pracovných dní vopred [podľa článku 9 písm. c) nariadenia]. Príslušný vnútroštátny orgán môže pri vydávaní povolenia takisto obmedziť rozsah jeho pôsobnosti stanovením podmienok, ktoré považuje za vhodné na zabezpečenie toho, aby povolené konanie (t. j. uvoľnenie určitých zmrazených finančných prostriedkov) nezmarilo ani neobchádzalo reštriktívne opatrenia v súlade s článkom 12 nariadenia.

Záver

Komisia zastáva názor, že:

- 1. Realizácia záruky vo vzťahu k zmrazeným finančným prostriedkom označenej osoby, ktorú táto osoba stanovila pred tým, ako bola zaradená do zoznamu, predstavuje „platbu“ v zmysle článku 9 nariadenia.**
- 2. Za predpokladu, že sú splnené všetky podmienky uvedené v článku 9 nariadenia, záruka sa môže realizovať aj bez súhlasu označenej osoby alebo sa môže realizovať voči nej.**

3. Úlohou príslušného vnútroštátneho orgánu je určiť, či sú tieto podmienky splnené. Konkrétne môže príslušný vnútroštátny orgán pri zisťovaní, či je platba záruky splatná na základe predtým uzavretej zmluvy alebo či vyplýva z predchádzajúceho záväzku, zohľadniť súdne, administratívne alebo arbitrážne rozsudky alebo rozhodnutia vydané po zaradení označenej osoby do zoznamu. V prípade ich neexistencie bude musieť príslušný vnútroštátny orgán vykonať toto posúdenie samostatne. Mali by sa aj naďalej uplatňovať príslušné hmotné a procesné práva stanovené vo vnútroštátnom práve. Príslušný vnútroštátny orgán môže okrem toho pri udeľovaní povolenia stanoviť podmienky, ktoré považuje za vhodné na zabezpečenie toho, aby povolené konanie nezmarilo ani neobchádzalo reštriktívne opatrenia v súlade s článkom 12 nariadenia.

V Bruseli 2. 6. 2021

Za Komisiu
Mairead McGUINNESS
členka Komisie

